

Akwụkwọ Daniel — Nke Iri Abụọ na Itoolu

Oriri Belshaza na Oge Akwụkwọ-amụma: Ikpughe Iwu Ụka nke Sọnde, Qdịda Babilon, na Nsogbu Ikpeazu

Jeff Pippenger
2023-12-24

Oriri Belshaza na-akwawaputa “awa” nke iwu Sọnde, ma ọ na-etinye nkwasioru ike ya n’elu ikpe nke mpi Republican. Onyonyo ọlaedo Nebukadneza dị na Daniel isi nke atọ na-edobe otu akwụkwọ ihe mere eme ahụ n’ọnọdụ nke ndị Chineke kwesiri ntụkwasị obi, ndị a na-ebulikwa mgbe ahụ elu dịka ọkọlọtọ. Daniel isi nke isii na-atule otu ahiri ahụ, ma ọ na-atulekwa ọrụ nke mpi Protestant. Belshaza na-anochi anya “steeti,” ọ kpọrọkwa otu puku n’ime “ndị-isi” ya.

Eze Belshaza mere nnukwu oriri nye otu puku n’ime ndị ukwu ya, ọ na-anụkwa mmanya n’ihu puku ahụ. Belshaza, ka ọ na-atọ mmanya ahụ uto, nyere iwu ka e weta arịa ọlaedo na ọlaocha nke nna ya Nebukadneza weputara n’ulo nsọ ahụ dị na Jerusalem; ka eze, na ndị isi ya, na ndị nwunye ya, na ndị iko ya, n’ụọ n’ime ha. Mgbe ahụ, ha wetara arịa ọlaedo ndị e weputara n’ulo nsọ nke ụlọ Chineke nke dị na Jerusalem; eze ahụ, na ndị isi ya, na ndị nwunye ya, na ndị iko ya, n’urụ n’ime ha. Ha n’urụ mmanya, too chi dị iche iche nke ọlaedo, na nke ọlaocha, nke ọla kọpa, nke ígwè, nke osisi, na nke nkume. N’otu awa ahụ ka mkpisi aka nke aka mmadụ putara, dee n’ebe ihu ihe ndọba oriona ahụ dị, n’elu akwa nzu nke mgbidi ụlọ eze ahụ: eze ahụ hụkwara akwụkwọ aka ahụ nke dere ihe ahụ. Daniel 5:1–5.

Onụ ọgụgụ “iri” na-anochi anya dragon ahụ, ma otu nari, na otu puku, bụ nani nkwalite nke otu akara ahụ. N’isi nke isii, otu nari na iri abụọ na-akwali iwu aghughọ ahụ, ma otu nari na iri abụọ bụ akara nke ndị nchụàjà. N’itule “ahiri n’elu ahiri,” oriri Belshaza na-egosi ikpe n’elu ọchịchị steeti e merurụ emerụ, na ikpe nke ọchịchị ụka e merurụ emerụ. Belshaza n’ubigara mmanya Babilon ókè, wee kpebie imerụ arịa nsọ nke ụlọ nsọ Chineke dị na Jerusalem.

“Onye-amụma ahụ kwuru, ‘Ahurụ m mmụọ-ozị ọzọ ka o si n’eluigwe rịdata, onye nwere ike dị ukwu; ebekwara ụwa ahụ n’ihè nke ebube ya. O wee tie mkpu n’ike n’olu siri ike, na-asị, Babilon ukwu ahụ adaala, adaala, ma ọ ghọwo ebe obibi ndị mmụọ ọjọ’ (Mkpughe 18:1, 2). Nke a bụ otu ozị ahụ nke mmụọ-ozị nke abụọ nyere. Babilon adaala, ‘n’ihi na o mere ka mba niile n’ụọ mmanya nke ọnụma nke ikwa iko ya’ (Mkpughe 14:8). Gini bụ mmanya ahụ?—Ozizi ụgha ya. O nyela ụwa ụbọchị izu ike ụgha n’ọnọdụ Ụbọchị Izu Ike nke iwu nke anọ, ma kwughachikwa ụgha ahụ Setan buru ụzọ gwa Iv n’Iden—anwughị anwụ eke nke mkpuru obi. Otutu njehie ndị yiri nke a ka o kesawo ebe niile, ‘na-akuzi iwu mmadụ dị ka ozizi’ (Matiu 15:9).” Ozi A Họtara, akwụkwọ nke 2, 118.

Mmanya ahụ Belshaza na-anụ bụ sabbath arusi nke ọchịchị popu, n’ihi na oriri ahụ nọchiri anya “awa” amụma ahụ nke iwu Ụka. Ngwongwo ebe nsọ ahụ o wetara n’ulo oriri ahụ nọchiri anya ọ bughị naanị nnupuisi megide Chineke, kama ngwongwo ndị nsọ na-anochikwa anya ndị Chineke, n’ihi na ihe nkiti na-anochi anya ihe ime mmụọ, ndị mmadụ bụkwa arịa.

Ma ntọala nke Chineke guzosiri ike, ebe o nwere akara a, Onye-nwe-anya maara ndi bu nke ya. Ozokwa, Ka onye obula nke na-akpo aha Kraist si n'ajo omume puo. Ma n'ulo ukwu, o bughị naani arija olaedo na olaocha ka di, kama arija osisi na nke uru dikwa; ufodu bu maka nsopuru, ufodukwa bu maka ihere. Ya mere, o buru na mmadu sachapu onwe ya n'ihe ndi a, o ga-abu arija maka nsopuru, e doro nso, ma kwesikwara ekwesị n'oru nke nna-ukwu, burukwa onye a kwadebere maka ezi oru nile. 2 Timothy 2:19–21.

N'etiti imebi ndi nke Chineke nso site n'imanye ofufe ubochi Sonde, ederede oku ahụ na-akowa mbibi Belshaza.

N'otu awa ahụ ka mkpisiaka nke aka mmadu putara, dee n'iru ihe-oriona ahụ, n'elu plasta nke mgbidi ulo eze: eze ahụ wee hụ akuku aka ahụ nke na-edede. Mgbe ahụ odidi ihu eze ahụ gbanwere, echiche ya wee nyekwasị ya nsogbu, nke mere na nkwonkwo ukwu ya togboro, ikpere ya wee na-akukota onwe ha. Eze ahụ tiri mkpu n'olu di elu ka e webata ndi na-agu kpakpando, ndi Kaldia, na ndi dibia-afa. Eze ahụ wee kwuo, si ndi amamihe nke Babilon, Onye o bu la ga-agu ihe odide a, ma gosi m nkowa ya, a ga-eyikwasị ya uwe uhie obara obara, a ga-eyikwasikwa ya olu-yinye olaedo n'olu ya, o ga-abukwa onye nke ato na-achi n'alaeze ahụ. Daniel 5:5–7.

N'akuko ihe mere eme, a na-aghota akuku Akwukwo Nso a dika na-egosi na nna Belshaza ahapulari Belshaza ocheeze ndoro ndoro ochichi; n'ihia nke a, ihe kacha mma nwa ya nwoke ahụ puru inye di ka ugwo maka ikowa ihe odide ahụ bu onodu nke ibu onye ochichi nke ato. N'oge na-eduga n'iwu Sunday na United States, ndi ndu ndoro ndoro ochichi ga-anọ n'onodu nke ino n'okpuru ndi ndu okpukpe, ndi ga na-aru oru iweta udi ofufe oheru. Onyinyo nke anu ohia ahụ na-anochi anya njikota uka na steeti, ebe uka na-achikwa mmekorita ahụ; ma n'oge iwu Sunday, Belshaza bu eze ndoro ndoro ochichi, ya mere na-anochi anya steeti, ma o bu naani onye nke abuo n'iwu n'okpuru ikike okpukpe nke nna ya. Ihe kacha mma o puru inye Daniel bu ka o buru onye nke ato.

“Mgbe nzuko Kraist mbu ahụ ghoru nke emeruru emeru site n'ihapu idi mfe nke ozioma na inabatakwa emume na omenala ndi ogo mmuo, o tufuru Mmuo na ike nke Chineke; ma iji chikwaa ako na uche nke ndi mmadu, o chooro nkwardo nke ike ochichi uwa. Nsonaazu ya bu ochichi papacy, bu nzuko nke jidere ike nke alaeze ma jiri ya kwalite ebumnuche nke ya, karisia maka ita 'nkuzi ugha' ahuhu. Ka United States wee meputa oyiyi nke anu ohia ahụ, ike okpukpe ahụ aghaghị ichikwa ochichi obodo n'uzo di otu a nke na ikike nke alaeze ga-abukwa nke nzuko ahụ ga-eji mezuo ebumnuche nke ya....”

“Ime ka uka Protestant si eme ka idebe ubochi Sonde buru iwu bu ime ka e fee ndi Papacy ofufe—ya bu, nke anu ohia ahụ. Ndi, ebe ha ghotara ihe iwu nke anọ na-ario, horo idebe Sabbath ugha kama nke eziokwu, n'ime nke a ha na-akwu nsopuru nye ike ahụ nke o bu naani site na ya ka e nyere iwu ahụ. Ma n'ime omume ahụ kpomkwem nke ime ka oru okpukpe buru iwu site n'ike ochichi uwa, uka ndi ahụ ga-emeputa onyinyo nye anu ohia ahụ; ya mere ime ka idebe ubochi Sonde buru iwu na United States ga-abu ime ka e fee anu ohia ahụ na onyinyo ya ofufe.” The Great Controversy, 443, 448, 449.

Ọ bụ n’oge nsogbu ka e ji ekpughe agwa, ozi omimi ahụ e dere n’elu mgbidi wee bute nsogbu n’ahụmahụ Belshazzar ma gosi njedebe alaeze ya, si otu a buru akara ngosi nke njedebe alaeze anu ohia nke uwa. Belshazzar nwuru n’abalị ahụ kpomkwem, na-anochite anya iwu Uka, mgbe e kwaturu United States di ka alaeze nke isii nke amuma Baibul n’oge iwu Uka, ma United States ozugbo agbanwee buru eze isi nke ndi eze iri ahụ. Ndi eze iri ahụ bu alaeze nke asaa nke amuma Baibul, ha wee kweko ozugbo inye anu ohia ahụ alaeze ha nke asaa.

N’ihi na Chineke etinyewo n’obi ha ime uche Ya, na ikweko, ma nyefee alaeze ha n’aka anu ohia ahụ, ruo mgbe okwu nile nke Chineke ga-emezu. Mkpughe 17:17.

Mmeghari ikpeazu ndi ahụ na-eme ngwa ngwa, mgbanwe site n’alaeze nke isii ruo n’alaeze nke asaa, ma sitekwa n’ebe ahụ ruo n’alaeze nke asato, na-eme ngwa ngwa, n’ihi na n’oge ahụ uwa no n’oke nsogbu. Mmeri a na-emerị anu ohia nke uwa na-eme ka Belshaza tuo egwu, ma dika eze mbu n’etiti eze iri ahụ, o na-anochi anya egwu ahụ ndi eze nile nke uwa ga-enwe mgbe a ga-akwatu United States. N’akwukwo Mkpughe isi nke iri na otu, “awa” ahụ ide aka ahụ putara n’elu mgbidi, bu “awa” nke oke ala oma jijiji ahụ. N’oge ahụ ka a na-akara ihe nnochianya ato nke Islam, ma o bu Islam na-eme ka ndi eze tuo egwu n’ubochi ikpeazu.

N’ihi, le, ndi eze zuko onwe ha, ha gara n’ihu onu. Ha huru ya, ha wee ju anya; e wee nye ha nsogbu, ha wee gbapu oso oso. Egwu jidere ha n’ebe ahụ, na ihe mgbu, di ka nke nwanyi na-amu nwa. I na-agbaji ugbo mmiri Tashish site n’ifufe owuwa anyanwu. Di ka anyi nuru, otu a ka anyi huro n’obodo nke Onyenwe ndi agha, n’obodo nke Chineke anyi: Chineke ga-eme ka o guzosie ike ruo ebighi ebi. Selah. Abu Oma 48:4–8.

Ndi nwenu, ma o bu ndi eze, zuko n’oriri Belshaza, na-anu mmanya Babilon ma na-ejikwa ma na-elekwasị anya n’ime aria nsọ nke ebe nsọ Chineke, mgbe ujo jidere ha, dika e si nochite ya anya n’ujo Belshaza mgbe ide e dere n’aka putara n’elu mgbidi. Ujo Belshaza malitere ujo na-ariwanye elu nke e ji nwanyi na-amu nwa nochite anya ya, na “awa” nke Mkpughe isi nke iri na otu na-eduba n’isi nke iri na abuo, ebe a na-anochite okolo ahụ anya dika nwanyi di njikere imu nwa. Mgbu mbu nke ime omumu ahụ bu ide e dere n’aka n’elu mgbidi ulo oriri ahụ. O bu “ifufe owuwa anyanwu” nke Islam na-akpata ujo ahụ, nke “na-agbaji ugbo mmiri Tashish.”

N’ulo oriri Belshaza, “otu puku ndi nwe ukwu” na-anu mmanya Babilon, nke na-anochi anya mmanye idebe Ubochi Anyanwu. N’oge ahụ, igwe ndi na-aku egwu Nebukadneza malitere ikpo egwu, dika Belshaza nyere ka e webata ihe icho mma nke ebe nsọ. Akwako nwanyi Taja malitere ibu abu, ndi Izrel dapuru n’ezi okwukwe wee malite igba egwu gburugburu arusi olaedo Nebukadneza. Ma “ifufe owuwa anyanwu” kwusiri oriri ahụ, nke bu “ahuhu nke ato” nke na-abia oso oso, burukwa “opi nke asaa.” Mgbe Alakuba kwusiri oriri ahụ, “mba nile wee iwe.” Iwe were ha, n’ihi na ugbo mmiri Tashish, ihe nnochianya nke usoro akunuba nke uwa a, bu nke e mesiri mikpuo n’etiti oke osimiri.

Tashish bu onye ahia gi n’ihi iba uba nke udi aku niile; ha ji olaocha, igwe, tin, na ndu na-azu ahia n’ahia gi. Javan, Tubal, na Meshech, ha bu ndi ahia gi: ha rere mmadu na aria ola kopa n’ahia gi. Ndi ulo Togarmah ji inyinya, na ndi na-agba inyinya, na inyinya ibu azu ahia n’ahia gi. Ndi Dedan bu ndi ahia gi; otutu agwaetiti bu ihe azumahia nke aka gi: ha butere gi mpi eze

enyí na osisi eboní ka onyinye. Siria bú onye ahija gi n'ihí íba úba nke ihe ndí í rúrú arú; ha jí emerald, na ákwà odo odo, na orú a kpara akpa, na ákwà ocha dí mma, na koral, na agat azú ahija n'ahija gi. Juda na ala Izrel, ha bú ndí ahija gi: ha rere n'ahija gi óka wit nke Minnith, na Pannag, na mmanú anú, na mmanú, na báàmù. Damaskos bú onye ahija gi n'ihí íba úba nke ihe ndí í rúrú arú, n'ihí íba úba nke údí akú niile; n'mmanya Helbon, na aji ócha. Dan kwa na Javan na-agaghari agaghari na-azú ahija n'ahija gi: ígwè na-egbuke egbuke, kasia, na kalamos, dí n'ahija gi. Dedan bú onye ahija gi n'uwe dí oké onú ahija maka úgbó agha. Arabia, na ndí isi niile nke Keda, ha so gi na-azú ahija n'umú aturú, na ebule, na ewu: n'ihé ndí a ka ha bú ndí ahija gi. Ndí ahija Sheba na Raamah, ha bú ndí ahija gi: ha jí ihe kacha mma n'ime ihe na-esi ísí útó niile, na nkume niile dí oké onú ahija, na ólaedo azú ahija n'ahija gi. Haran, na Canneh, na Eden, ndí ahija Sheba, Ashur, na Chilmad, bú ndí ahija gi. Ndí a bú ndí ahija gi n'ihé dí íche íche niile, n'ákwà anúnú anúnú, na orú a kpara akpa, na n'akpa uwe ndí dí oké onú ahija, ndí e jí údó kekóta, ndí e jí osisi sida mee, n'etiti ngwa ahija gi. Úgbó mmiri Tashish na-abú abú banyere gi n'ahija gi: i wee jupúta, meekwa ka í dí ebube nke ukwu n'etiti oké osimiri. Ndí na-akwó úgbó mmiri gi ebutewo gi n'ime nnukwu mmiri: ifufe ówúwa anyanwú agbajíela gi n'etiti oké osimiri. Akú gi, na ahija gi, ngwa ahija gi, ndí orú úgbó mmiri gi, na ndí na-anya úgbó mmiri gi, ndí na-akwócha oghere úgbó mmiri gi, na ndí na-azú ahija ngwa ahija gi, na ndí agha gi niile nò n'ime gi, na uló orú gi niile dí n'etiti gi, ga-adaba n'etiti oké osimiri n'ubóhí mbibi gi. Ezekiel 27:12–26.

“Úgbó mmiri Tashish” bú akara nke nhazi akú na úba nke úwa a, a na-emikpu ha n'etiti oké osimiri site na “ifufe ówúwa anyanwú.” Ezekiel na-agwa anyí na nke a na-eme n'“ubóhí mbibi gi,” isiokwu nke Ezekiel isi nke iri abú na asaa búkwa abú iru uju banyere Tairos.

Okwu nke Onyenweanyí bíakwutere m ózò, sí, Ugbu a, gi nwa nke mmadú, bulie abú iru uju n'ihí Taja; Ma gwa Taja, O gi onye nò n'onú úzò oké osimiri, onye bú onye ahija nke ndí mmadú maka otútú agwaetiti, otu a ka Onye-nweanyí Jehova kwuru; O Taja, i kwuwo, A bú m nke íma mma zuru oke. Ezekiel 27:1–3.

Úbóhí mbibi Tairos bú isiokwu nke abú akwa ahú. Úbóhí mbibi Tairos bú iwu úbóhí Sònde, n'ihí na Tairos bú ihe nnóchianya nke papacy, nke ikpe ya na-amalite n'“oge awa” ahú nke olu nke abú nke Mkpughe iri na asatò malitere íkpópúta ndí mmadú ka ha sí na Babulon púta.

M wee nù olu ózò sí n'eluígwe, na-así, Sitenú n'ime ya púta, ndí m, ka unu ghara íbú ndí na-eketa òkè n'ime mmehie ya, ka unu wee ghara ínara ihe n'ime ihe otiti ya. N'ihí na mmehie ya eruola eluígwe, Chineke echekwala ajó omume ya n'obi. Kwúghachínú ya díka o sí kwúó unu, meekwa ya ugboro abú dí ka orú ya sí dí: n'ime iko ahú o juputara, juputaranú ya okpukpu abú. Otu o sí nye onwe ya otuto, bie ndú n'útó na nrimeri, otu ahú ka unu nye ya ahúhú na iru újú: n'ihí na ó na-ekwu n'obi ya, Anó m ódú díka eze nwanyí, abúghíkwa m nwanyí dí ya nwurú, agaghíkwa m ahú iru újú ó búla. Ya mere, ihe otiti ya ga-abia n'otu úbóhí, onwú, na iru újú, na unwú; a ga-ejí okú kpóó ya kpamkpam: n'ihí na Onye-nwe-anyí Chineke onye na-ekpe ya ikpe dí ike. Ndí eze nke úwa, ndí ha na ya kwara iko, bikwa ndú n'útó na nrimeri, ga-akwa ákwá n'ihí ya, tie mkpu akwa n'ihí ya, mgbe ha ga-ahú anwurú okú nke okú a na-akpó ya, Ha guzo n'ebe dí anya n'ihí egwu ahúhú ya, na-así, Ewoo, ewoo, obodo ukwu ahú Babilon, obodo ahú dí ike! n'ihí na n'otu awa ka ikpe gi bíarutere. Ndí ahija nke úwa

ga-akwa ákwá ma ruo újú n’ihi ya; n’ihi na ọ dighi onye na-azuta ngwongwo ahia ha ọzọ.
Mkpughe 18:4–11.

Okwu ahụ e ji ugboro ise mee ihe dika “awa,” n’akwukwo Daniel, na-anochi anya udi ikpe o bula mgbe nile. A na-ekpebi udi ikpe ahụ site n’onodu nke akuku Akwukwo Nso ebe e ji ya mee ihe. N’isi nke anọ nke Daniel, e ji okwu “awa” mee ihe mbu iji kposaa obibia nke ikpe, ma o buru na o bu ikpe nyocha ahụ nke malitere n’Oktoba 22, 1844, ma o bu ikpe mmezu ahụ nke na-amalite n’iwu ubochi Sode. N’onodu abuo ahụ, ikpe nyocha ma o bu ikpe mmezu bu ndi na-aga n’ihu n’usoro. Ikpe mmezu nke papacy na-amalite n’iwu ubochi Sode na United States. Nke ahụ na-akara “awa” ahụ nke ikpe mmezu nke papacy na-amalite, “awa” ahukwa bu “awa” nke nnukwu ala oma jijiji nke Mkpughe iri na otu, mgbe a tubara ndi ama abuo ahụ, ndi Shadrach, Meshach na Abednego na-anochi anya ha, n’ime oku ahụ di n’oku di ka okoloto a buliri elu dika agha di ike nke Ezekiel. “Awa” ahụ bu mgbe ide aka ahụ putara n’elu mgbidi Belshazzar.

“Ugbo mmiri Tashish,” ndi na-anochi anya nhazi usoro ahiri nnyefe aku na uba nke uwa a, na-emikpu n’etiti osimiri n’oge ahụ, nke a na-emekwa ka ndi ahia na ndi eze nke uwa tuo egwu, di ka Belshaza nochiri anya ya.

N’Mkpughe iri na otu nke Mkpughe, “awa” ahụ bu mgbe “Ahuhu” nke ato nke Islam na-abia ngwangwa, ma Opi nke Asaa na-ada, ma a na-eme ka mba di iche iche wee iwe. Akara ato ndi ahụ niile na-arutu aka n’Islam dika ngwa oru nke nlekota Chineke Onyenwe anyi ji emezu igbukwa Belshaza n’otu “awa” ahụ n’onwe ya. E gburu Belshaza site n’aka ndi iro nke batara n’alaeze ya na nzuzo site n’onu uzo ama ndi e hapuru oghe n’ihi nleghara anya, dika e si hapu mgbidi okè di n’etiti Mexico na United States oghe n’ihi nleghara anya, ka “awa” nke “oke ala oma jijiji” ahụ na-abiarukwu nso.

A na-egosiputa igwo onya ahụ na-egbu egbu nke ochichi papacy n’amaokwu isii ikpeazu nke Daniel isi nke iri na otu. N’amaokwu ndi ahụ, a kowara ihe mgbochi ato e ji amata, nke a na-emerika a na-agwo onya ahụ na-egbu egbu nke papacy. Eze Ugwu na-emerika ihe mgbochi ato mgbe niile n’uzo ya ruo n’ike ochichi kasinu, ma mgbe niile n’usoro a: nke mbu, onye iro ya; nke abuo, onye ya na ya so; ma n’ikpeazu, onye o na-eme ka o buru aja ya. Nke mbu e meriri bu Eze Ndida, nke na-anochi anya Soviet Union, onye iro ikpeazu nke Rome, bu nke a kpochapuru n’afọ 1989. Ihe mgbochi nke abuo bu ala ebube ahụ, nke bu onye ya na Rome so, onye meriri USSR n’ihi Rome, ya bu, United States, nke a na-emerika n’ime “awa” ahụ anyi na-atule ugbo a. Mgbe nke ahụ gasiri, ihe mgbochi nke ato, nke a na-anochi anya ya dika Egypt, na-anochi anya oge papacy na-achikwa aja ya, ya bu, United Nations.

N’afọ 1989, mgbe e wepuru akara n’amaokwu ndi ahụ, ma e mesia nwee mmuba n’ima amaokwu ndi ahụ, a ghotara na Rom ndi ogo mmuo, Rom nke ndi poopu, ma emesia Rom nke oge a (nke e gosiputara dika Eze nke Ugwu n’amaokwu isii ikpeazu nke Daniel isi nke iri na otu), nke o bula n’ime ha kwesiri imeri ihe mgbochi ato nke mpaghara ala tupu e guzobe ya dika alaeze. Maka Rom ndi ogo mmuo, e gosiputara ihe mgbochi ato ahụ dika ntuziaka ato.

Ma site n’otu n’ime ha puta otu obere mpi, nke toro nke ukwu, n’ebe ndida, na n’ebe owuwa anyanwu, nakwa n’ebe ala ahụ mara mma di. Daniel 8:9.

N’ihi Rom Papal, ha bu mpi ato ndi a ga-apupu.

Ano m na-atule mpi ndi ahụ, ma, lee, otu mpi nta ozo we puta n’etiti ha, n’ihu ya ka e si n’akpirikpa yipu mpi ato mbu: ma, lee, n’ime mpi a ka e nwere anya dika anya mmadu, na onu na-ekwu okwu ukwu. Daniel 7:8.

N’ihe banyere Rom nke oge a (eze nke ugwu), nke e sere n’onodu ya n’ime amaokwu isii ikpeazu nke Daniel iri na otu, ihe mgbochi ato ahụ bu eze nke ndida, ala ebube ahụ, na Ijpt. Dika o di na Rom nke ndi mba ozo na Rom ndi popu, ihe mgbochi ato ahụ nochiri anya ihe mgbochi ala. Rom nke oge a, nke a nochiri anya ya dika eze nke ugwu n’ime amaokwu isii ikpeazu nke Daniel iri na otu, kwesiri imeri “mgbidi” ato, ma n’ihe gbasara mgbidi mbu ahụ, e nwere “mgbidi” nka ihe omuma nke e wepuru n’otu oge ahụ e wepuru mgbidi n’ezie. N’afọ 1989, mgbe eze nke ugwu mere ka Soviet Union (eze nke ndida) daa, a wepuru “mgbidi” nka ihe omuma nke “ihe mgbochi igwe,” dika a kwaturu mgbidi Berlin.

N’“oge awa” nke ikpe Belshazzar, mgbe e dere ihe odide ahụ n’elu mgbidi, ma ndi iro ya na-abanye n’ime n’uzo nzuzo site n’onu uzo ama a na-echekwaghi echekwa, a na-ewepu “mgbidi” nka ihe omuma nke nkewa nke uka na ochichi, ebe Islam nke Ahuhu nke ato si n’uzo nzuzo banye site na “mgbidi” a na-elekotaghi anya n’oke ndida nke ala ahụ di ebube.

Mgbe e meriri “Ijpt”, nke na-anochi anya Mba Ndi Di n’Otu, ma wepukwa “mgbidi nka ihe omuma nke ochichi onwe mba,” dika a ga-amanye mba o bu la inakwere ochichi otu uwa nke akwuna Taja na-eduzi. N’oge ahụ, ndakpo aku na uba ga-eme nke ga-amuputa iwu agha na ochichi aka ike nke ubochi ikpeazu. O nwere ike nke ukwu na ihe ga-eme n’okporo ama a na-akpo “Wall Street”.

“Uzo akunuba ahụ a na-etinye ugwu a n’oru Chineke n’uzo di nnoo ntakiri, ma nke a na-edobe n’aka n’ihu onwe onye n’anya, n’oge na-adighi anya, a ga-atufu ya, tinyere arusi niile, nye umuoke na usu. Ego ga-ada uru ya n’oge na-adighi anya, n’uzo mberede nke ukwu, mgbe eziokwu nke ihe omume ebighi ebi meghere mmetuta mmadu.” Welfare Ministry, 266.

Anyi ga-aga n’ihu n’omumu anyi banyere Belshazzar n’isiokwu na-esonu.

“Taa, di ka n’ubochi Ilayja, e deputara ahiri nkewa di n’etiti ndi na-edebe iwu Chineke na ndi na-efe chi ugha nke oma. ‘Ruo ole mgbe ka unu ga-anọ na-adokpo ukwu n’etiti echiche abuo?’ ka Ilayja tiri mkpu; ‘o buru na Jehova bu Chineke, soro Ya: ma o buru na Beal, soro ya.’ I Ndi Eze 18:21. Ozi ahụ maka taa bukwa: ‘Babilon ukwu ahụ adawo, adawo.... Sitenụ n’ime ya puta, ndi m, ka unu ghara ibu ndi sonyere na mmehie ya, ka unu wee ghara inara n’ime ihe otiti ya. N’ihi na mmehie ya eruola eluigwe, Chineke echetakwala ajo omume ya nile.’ Mkpughe 18:2, 4, 5.”

“Oge ahụ adighi anya mgbe ule ahụ ga-abiakwute mkpuruobi obula. A ga-agba anyi ume ka anyi debe sabbath ugha ahụ. Asompi ahụ ga-adi n’etiti iwu Chineke na iwu mmadu. Ndi ndi nwayoo nwayoo kwere n’ihe uwa na-achọ ma kwekọo n’omume uwa ga-emecha nyefee onwe ha n’aka ndi ochichi no n’ike, kama ikwe ka e mee ha ihe ochi, kparia ha, yie ha mkporo egwu, ma o bu onwu. N’oge ahụ ka a ga-ekewapu olaedo na nda. A ga-ama ezi nsopuru Chineke nke

oma iche na odidi ya na ihe icho mma ya efu. Otutu kpakpando anyi nwere mmasi n'ima mma nke nchaputa ha ga-emecha nwuo n'ochichiri. Ndi yiworo onwe ha ihe icho mma nke ebe nso, ma a naghị eyikwasị ha ezi omume Kraist, ga-aputa n'ihere nke idi-orọ ha onwe ha." Prophets and Kings, 187, 188.